

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisestä terveydenhuollosta annettua lakia ja sairausvakuutuslakia. Muutettaviksi ehdotetaan säännöksiä, jotka koskevat sairaankuljetuspalveluiden tarjoamiseksi tarvittavaa lupaa ja sairaankuljetusajoneuvolla tehdyn matkan korvaustaksan vahvistamista.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan sairaankuljetuslupa yksityiselle ammatinharjoittajalle tai yritykselle myönnetään luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain perusteella. Ehdotuksen mukaan sairaankuljetusluvan myöntäminen perustuisi jatkossa yksityisestä terveydenhuollosta annettuun lakiin, mikä vastaisi paremmin sairaankuljetuksen asemaa osana terveydenhuoltoa.

Sairausvakuutuslakiin ehdotetaan lisättä-

väksi valtuutussäännös, jonka nojalla sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi asetuksella sairaankuljetusajoneuvon käytön korvausperusteena olevan korvaustaksan. Lisäksi sairausvakuutuslaissa ehdotetaan säädettäväksi yöpymisrahan korvaamisesta tilanteissa, joissa vakuutettu on raskauden vuoksi joutunut yöpymään terveydenhuollon toimintayksikön läheisyydessä.

Sairaaankuljetuslupaa ja sairaankuljetusajoneuvon korvaustaksan vahvistamista koskevat ehdotukset liittyvät uuteen joukkoliikennelakiin, jolla on tarkoitus kumota henkilöliikennelaki, sekä joukkoliikennelain säätämisen taustalla olevaan Euroopan parlamentin ja neuvoston palvelusopimusasetukseen. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 3 päivänä joulukuuta 2009.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Lainsäädäntö.....	3
Sairaankuljetuksen järjestäminen	3
Sairaankuljetuslupa	3
Sairaankuljetuksen kustannusten korvaaminen	4
Yöpymisraha	4
1.2. Nykytilan arviointi.....	5
Sairaankuljetus	5
Yöpymisraha	6
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	6
3. Esityksen vaikutukset.....	7
4. Asian valmistelu	8
5. Riippuvuus muista esityksistä.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1. Lakiehdotusten perustelut	10
1.1. Laki yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta	10
1.2. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta	11
4 luku Matkakustannusten korvaaminen.....	11
15 luku Toimeenpanoa koskevat säännökset	12
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	12
3. Voimaantulo	12
4. Säättämisjärjestys	13
LAKIEHDOTUKSET	14
Laki yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta.....	14
Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	17
LIITE	19
RINNAKKAISTEKSTIT	19
Laki yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta.....	19
Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	24

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Sairaankuljetuksen järjestäminen

Kansanterveyslain (66/1972) 14 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kunnan tulee huolehtia sairaankuljetuksen järjestämisestä sekä järjestää ja ylläpitää lääkinällinen pelastustoiminta sekä paikallisiin olosuhteisiin nähden tarvittava sairaankuljetusvalmius, lukuun ottamatta sairaankuljetukseen tarvittavien ilma-alusten sekä kelirikkokelpoisten ja vastaavanlaisten erityiskulkuneuvojen hankintaa ja ylläpitoa, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Sairaankuljetuksen sisällöstä säädetään siitä annetussa asetuksessa (565/1994). Sairaankuljetuksella tarkoitetaan ammattimaista asianmukaisen koulutuksen saaneen henkilökunnan toimesta sairaankuljetusajoneuvolla, vesi- tai ilma-aluksella sekä muulla erityisajoneuvolla tapahtuvaa henkilökuljetusta ja ennen kuljetusta tai kuljetuksen aikana annettavaa ensihoitoa, joka johtuu sairaudesta, vammautumisesta tai muusta hätätilanteesta. Perustason sairaankuljetuksella tarkoitetaan hoitoa ja kuljetusta, jossa on riittävät valmiudet valvoa ja huolehtia potilaasta siten, ettei hänen tilansa kuljetuksen aikana odottamatta huonone, ja mahdollisuudet aloittaa yksinkertaiset henkeä pelastavat toimenpiteet. Hoitotason sairaankuljetuksella tarkoitetaan valmiutta aloittaa potilaan hoito tehostetun hoidon tasolla ja toteuttaa kuljetus siten, että potilaan elintoiminnot voidaan turvata.

Asetuksen 3 §:n mukaan terveyskeskuksen tehtävänä on suorittaa sairaankuljetusajoneuvon ja sen varusteiden käyttöönotto tarkastus toimialueellaan sekä ohjata ja valvoa perustason ja osaltaan hoitotason sairaankuljetustoimintaa. Sairaanhoidopiirin tehtävänä on asetuksen 4 §:n mukaan ohjata ja valvoa osaltaan hoitotason sairaankuljetustoimintaa. Sairaankuljetustoiminnan tulee olla lääketie-

teellisesti asianmukaista ja siinä samoin kuin potilaiden kuljetusmuotoa valittaessa tulee ottaa huomioon potilasturvallisuus. Sairaankuljetustoimintaa varten tulee olla asianmukainen sairaankuljetuskalusto ja -varustus sekä toiminnan edellyttämä sairaankuljetushenkilöstö.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n mukaan kunnat voivat järjestää palvelut itse, yhteistyössä muiden kuntien kanssa, olemalla jäsenenä toimintaa harjoittavassa kuntayhtymässä, hankkimalla palvelut valtiolta, muilta kunnilta, kuntayhtymiltä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta taikka antamalla palvelun käyttäjälle palvelusetelin. Suurin osa Suomen kunnista on järjestänyt sairaankuljetuksen sopimuksin yksityisten sairaankuljetusyritysten kanssa.

Sairaankuljetuslupa

Sairaankuljetus edellyttää sairaankuljetuslupaa ellei kyseessä ole valtion, kunnan, kuntayhtymän tai sairaalan hallinnassa olevalla sairausautolla tehty sairaankuljetus. Sairaankuljetusluvasta säädetään luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetussa laissa (343/1991), jäljempänä henkilöliikennelaki. Sairaankuljetuslupa oikeuttaa harjoittamaan sairaankuljetusta yhdellä sairausautolla koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Luvan myöntäminen perustuu toisaalta arvioon lupaedellytysten täyttymisestä ja toisaalta harkintaan alueen sairaankuljetuspalveluiden tarpeesta. Sairaankuljetuslupa voidaan myöntää hakijalle, joka hallitsee itseään ja omaisuuttaan, on vakavarainen, hyvämaineinen, ammattitaitoinen sekä muutoinkin henkilönä sopiva harjoittamaan henkilöliikennettä. Lupaa myönnettäessä on otettava huomioon pääasiallisen toiminta-alueen kysyntä ja tarjonta sekä yritystoiminnan tarkoituksenmukaisuus ja taloudelliset edellytykset. Lääninhallituksen tekemää tarveharkin-

taa varten kysyntä ja tarjonta selvitetään hankkimalla lausunnot muun muassa sairaanhoitopiiriltä, kunnalta ja muilta sairaankuljetusyrityksiltä. Lupapäätökseen voivat vaikuttaa myös muut selvitykset sekä alueen väestömäärä ja ikärakenne.

Sairaankuljetusluvan myöntää se lääninhallitus, jonka alueella liikenteen asemapaikka on. Luvassa on vahvistettava liikenteen asemapaikka tai asemapaikat sekä aika, jona liikenne on viimeistään aloitettava. Lupa voidaan liittää liikenteen asianmukaista hoitoa koskevia ehtoja. Sairaankuljetuslupa on voimassa enintään viisi vuotta.

Sairaankuljetuksen kustannusten korvaaminen

Sairaankuljetuksen kustannusten korvaamisesta säädetään sairausvakuutuslaissa (1224/2004). Sairausvakuutuslain 4 luvun 6 §:n perusteella vakuutetulle korvataan kansanterveyslain 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa kunnan järjestämisvelvollisuudeksi säädetystä sairaankuljetuksesta aiheutuneet kustannukset. Korvausta suoritetaan vain matkan aiheuttamista kustannuksista, ei ennen kuljetusta tai kuljetuksen aikana annetusta ensihoidosta.

Sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvausperusteena käytetään henkilöliikennelain 11 §:ssä tarkoitettua sairaankuljetustaksaa. Henkilöliikennelain 11 §:n perusteella liikenne- ja viestintäministeriö voi tarvittaessa vahvistaa sairaankuljetustaksan. Laissa ei ole määritelty ministeriön harkintavallan rajoja, menettelytapoja eikä sitä, millä perusteilla sairaankuljetustaksan vahvistuksen tarvetta on arvioitava. Liikenne- ja viestintäministeriö on vahvistanut taksan asetuksella toistaiseksi voimassa olevaksi ja tarkistanut sitä tarpeen mukaan Suomen Sairaankuljetusliitto ry:n esityksestä. Asetusta sovelletaan siraasautolla harjoitettavassa luvanvaraisessa liikenteessä. Asetusta sovelletaan koko maassa lukuun ottamatta Ahvenanmaata, jonka maakuntahallitus vahvistaa sairaankuljetuksen taksat erikseen.

Voimassa olevista sairaankuljetuksen ylimmistä sallituista kuljetusmaksuista säädetään sairaankuljetuksen taksoista annetussa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa

(2/2009). Asetuksen mukaan jokaisesta uudesta alkavasta sairaankuljetuksesta saadaan perä lähtömaksuna 57,70 euroa. Yhtä useammista paripotilaista saadaan lisäksi perä lähtömaksuna 28,85 euroa. Lisäksi kuljetuksessa mukana olevasta istuvasta potilaasta voidaan perä lisämaksuna enintään 14,42 euroa. Jos kuljetusmatka ylittää 20 kilometriä, saadaan tämän ylittävältä osuudelta perä 1,54 euroa jokaiselta alkavalta kilometriltä. Paluumatkalla saadusta uuden potilaan kuljetuksesta voidaan perä edellä mainitut maksut, kuitenkin enintään yhdeltä potilaalta. Kilometrikorvausta voidaan kuitenkin perä tällöin vain uuden potilaan kuljetuksesta aiheutuneesta lisämatkasta, joka ylittää 20 kilometriä. Kuljetustehtävään osallistuvasta toisesta sairaankuljettajasta voidaan perä 30,72 euroa ja tunnin ylittävältä ajalta lisäksi 15,36 euroa jokaiselta alkavalta puolelta tunnilta. Sairaankuljetukseen sisältyvältä odotusajalta voidaan perä 7,68 euroa neljänneštunnilta, jos odotusaika kestää yhtäjaksoisesti yli tunnin.

Yöpymisraha

Sairausvakuutuslain 4 luvun 9 §:n perusteella vakuutetulla on oikeus yöpymisrahaan, jos hän itse tai hänen saattajansa tai läheisensä on vakuutetun tutkimuksen tai hoidon vuoksi taikka liikenneolosuhteista johtuvista syistä joutunut yöpymään sairausvakuutuslain perusteella korvattavalla matkalla ja hänelle on todistettavasti aiheutunut yöpymisestä kustannuksia. Yöpymisraha maksetaan aiheutuneiden kustannusten perusteella, kuitenkin enintään 20,18 euroa henkilöltä vuorokaudessa.

Vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan matkaan liittyviä yöpymiskustannuksia korvataan silloin, jos yöpyminen on vaihtoehto asiakkaan päivittäiselle matkustamiselle hoitopaikkakunnalle. Yöpymiskustannus voidaan korvata myös silloin, kun asiakkaalla ei ole ollut mahdollista käyttää joukkoliikennettä niiden puuttumisen vuoksi, minkä vuoksi hän joutuisi matkustamaan kalliimmalla kuluneuvolla, kuten taksilla, hoitopaikkaan. Yöpymisrahaa ei ole tarkoitettu tutkimuksen ja hoidon aikaisten yöpymiskustannusten vaan sairausvakuutuslain perusteella korvat-

tavan matkan aikaisten yöpymiskustannusten korvaamiseen. Yöpymisrahan korvaaminen on yleisintä silloin, kun asiakkaan pitää hoitollisista syistä päästä sairaalaan aamulla siten, että joukkoliikennettä ei ole käytettävissä. Muutoksenhakuasteissa vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan yöpymisrahan maksamista koskevassa harkinnassa kiinnitetään huomiota liikenneolosuhteiden ohella matkan pituuteen ja kestoan.

1.2. Nykytilan arviointi

Sairaankuljetus

Sairaankuljetus on osa terveydenhuoltoa. Sairaankuljetusluvan myöntämisestä ja sairaankuljetustaksan vahvistamisesta säädetään kuitenkin voimassa olevan lainsäädännön perusteella liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan kuuluvassa henkilöliikennelaisa. Henkilöliikennelaki oli alun alkaen soveltamisalaltaan yleinen. Se sisälsi säädökset kaikesta luvanvaraisesta henkilöliikenteestä. Henkilöliikennelain kokonaisuudistuksen ensimmäisessä vaiheessa on annettu taksiliikennelaki (217/2007). Kokonaisuudistus on tarkoitus saattaa loppuun eduskunnan käsiteltävänä olevalla ehdotuksella joukkoliikennelaksi (HE 110/2009 vp). Joukkoliikennelaila on tarkoitus kumota henkilöliikennelaki. Joukkoliikennelain taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1370/2007 rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) 1107/70 kumoamisesta, jäljempänä palvelusopimusasetus, joka tulee voimaan 3 päivänä joulukuuta 2009. Joukkoliikennelain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan palvelusopimusasetuksen kanssa. Ehdotetun joukkoliikennelain tavoitteena on luoda lainsäädännölliset puitteet joukkoliikenteen järjestämiselle siten, että joukkoliikenteen palvelut voidaan turvata koko maassa ja että joukkoliikenteen käyttöä voidaan lisätä. Lakia tullaan soveltamaan linja-autolla harjoitettavaan joukkoliikenteeseen. Joukkoliikennelakiin ei sisälly luvanvaraista sairaankuljetusta koskevia säännöksiä, joten siitä on säädettävä jatkossa muualla lainsäädännössä.

Sairaankuljetustoimintaa harjoittavalta yrit-

täjältä ei ole edellytetty terveydenhuollon lainsäädännön mukaista lupaa, vaikka toiminnassa suoritetaan terveydenhuollon toimenpiteitä muun muassa yksilön elintoimintojen ylläpitämiseksi ja puututaan tämän henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Koska sairaankuljetus on kiinteästi osa terveydenhuoltoa, sairaankuljetusluvan myöntämisestä ja sairaankuljetusajoneuvojen kuljetustaksan vahvistamisesta olisi tarkoituksenmukaisinta säätää sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä. Myös apulaisoikeuskansleri on ratkaisussaan 1/50/07 pitänyt sairaankuljetusluvan perustumista henkilöliikennelakiin puutteellisena ja epäjohtonmukaisena.

Henkilöliikennelakiin perustuvia sairaankuljetusluvan nykyisiä myöntämisedellytyksiä ja sairaankuljetuksen taksan vahvistamisen perusteita ei voida pitää terveydenhuollon ja sairaankuljetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämistavan näkökulmasta riittävinä. Kysymyksessä ei ole pelkästään ihmisten kuljettaminen, vaan toiminnassa tulee taata mahdollisuus asianmukaiseen ensihoitoon sekä potilasturvallisuus. Henkilöliikennelain mukaan luvan myöntämisedellytyksinä on ollut toiminnan harjoittajan hyvämaineisuus, oikeustoimikelpoisuus ja vakavaraisuus. Sairaankuljetukseen osallistuvalla henkilöstöltä vaadittavaa ammattitaitoa ei ole lainsäädännössä tarkemmin määritelty. Näin ollen terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettu laki (559/1994) ei välttämättä koske kaikkia toimintaan osallistuvia. Luvan myöntämisen edellytyksenä ei ole ollut toiminnasta vastaavan terveydenhuollon ammattihenkilön nimeämistä. Käytännössä sairaankuljetusyrityksen ja kunnan välisessä sopimuksessa sairaankuljetuspalveluiden tuottamisesta on kuitenkin edellytetty terveyskeskuksessa työskentelevän vastuulääkärin nimeämistä. Vastuulääkäreiden sitoutuminen toimintaan ja sen kehittämiseen on ollut vaihtelevaa.

Lisäedellytyksenä on ollut palvelun kysyntä, tarkoituksenmukainen järjestäminen sekä taloudelliset edellytykset. Tarveharkinta on käytännössä saattanut rajoittaa sairaankuljetuslupien myöntämistä, mikä on voinut vähentää kuntien mahdollisuutta järjestää sairaankuljetuspalvelut parhaalla mahdollisella tavalla. Yleinen kehityssuuntaus on ollut lupahallinnon keventäminen ja tarveharkinnas-

ta luopuminen lupamenettelyissä. Yksityisessä terveydenhuollossa tarveharkinnasta luovuttiin yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) säätämisen yhteydessä.

Sairaankuljetusluvan myöntämisedellytykset ovat edellä kuvatulla tavalla painottuneet muihin kuin lääketieteellistä asianmukaisuutta ja potilasturvallisuutta koskeviin edellytyksiin. Henkilöliikennelaissa tai sen nojalla annetussa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa ei ole myöskään määritelty tarkemmin sairaankuljetustaksan vahvistamista, kuten harkintavallan rajoja, menettelytapoja eikä sitä, millä perusteilla sairaankuljetustaksan vahvistuksen tarvetta on arvioitava.

Yöpymisraha

Voimassa olevan sairausvakuutuslain yöpymisrahan korvaamista koskeva säännös on tarkoitettu tilanteisiin, joissa yöpyminen matkan aikana on vaihtoehto potilaan päivittäiselle matkustamiselle hoitopaikkakunnalle. Sen perusteella ei ole korvattu yöpymiskustannuksia tutkimuksen ja hoidon ajalta tai ajalta, jolloin potilas odottaa hoitoon pääsyä.

Lapin sairaanhoitopiirin alueen synnytyskäsittelyt hoidetaan keskitetysti Rovaniemellä Lapin keskussairaalaissa. Maantieteellisen sijainnin vuoksi synnyttäjät joutuvat usein matkustamaan useita satoja kilometrejä Rovaniemelle synnyttämään. Lääkärin suositusten perusteella osa synnyttäjistä yöpyy Rovaniemellä Lapin keskussairaalan potilashotellissa odottaessaan synnytystä, jotta riski synnytyksen käynnistymisestä matkalla sairaalaan pieneneisi. Potilashotellissa yöpyy vuosittain arviolta 5-8 naista yhdestä kymmeneen yötä odottamassa synnytyksen käynnistymistä. Synnytystä odottaville äideille tai sikiöille ei tehdä toimenpiteitä aikana, jolloin äidit odottavat synnytyksen käynnistymistä.

Yöpymisrahaa koskevaa sairausvakuutuslain 4 luvun 9 §:ää on tulkittu siten, ettei se koske tilanteita, joissa vakuutettu odottaa synnytyksen käynnistymistä ilman, että äidille tai sikiölle tehtäisiin päivittäisiä kontrolli- tai hoitotoimenpiteitä. Yöpymiskorvausta ei makseta myöskään siitä yöstä, jolloin synnytys tapahtuu, koska yöpymisrahaa ei ole tarkoitettu tutkimuksen ja hoidon aikaisten yöpymiskustannusten korvaamiseen.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on saattaa sairaankuljetuslupia ja sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvaustaksan vahvistamista koskeva sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön piiriin. Tällöin voidaan nykytilaa paremmin ottaa huomioon sairaankuljetuksen erityispiirteet osana terveydenhuoltoa. Tavoitteena on ensihoitoon kuuluvan sairaankuljetustoiminnan korkean terveydenhuollon osaamisen ja laadun varmistaminen.

Yksityisestä terveydenhuollossa annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset sairaankuljetusluvan myöntämisestä. Luvan myöntämisen edellytykset painottuisivat lääketieteelliseen asianmukaisuuteen ja potilasturvallisuuteen, mitä voidaan terveydenhuoltoon kiinteästi kuuluvan sairaankuljetuksen osalta pitää ensisijaisena. Luvan myöntämisedellytykset olisivat jatkossa asianmukainen sairaankuljetusajoneuvo ja sen varustus sekä asianmukainen koulutus toimintaan osallistuvilta henkilöiltä. Toiminnan tulisi myös olla lääketieteellisesti asianmukaista ja siinä tulisi ottaa huomioon potilasturvallisuus. Lupaviranomaisen olisi myönnettävä lupa, jos hakija, henkilökunta ja kalusto täyttävät laissa säädetyt edellytykset. Luvan myöntäminen ei jatkossa perustuisi tarveharkintaan. Tarveharkinta rajoittaa perustuslain 18 §:ssä säädettyä elinkeinovapautta tavalla, jota ei voida pitää perusoikeuksien rajoittamiselle asetettujen edellytysten, kuten hyväksyttävyyden ja suhteellisuuden, mukaisena.

Tarveharkinnasta luopumisen ei voida katsoa vaarantavan lakisääteisten palveluiden saatavuutta, turvallisuutta tai asianmukaisuutta. Nämä taataan parhaiten esityksen mukaisilla lupakriteereillä sekä asianmukaisella ja riittävällä valvonnalla. Yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä lääninhallitukset. Sairaankuljetuspalveluiden tarjoaminen ja laadun edistäminen kuuluvat kunnan ja sairaanhoitopiirien tehtäviin. Ne voivat sairaankuljetussopimuksia tehdessään asettaa laatuvaatimuksia palveluntuottajille ja valvoa niiden noudattamista. Sairaankuljetus-

luvan saatuaan yksityinen palveluntuottaja voi tehdä sopimuksen palvelujen tuottamisesta kunnan tai kuntayhtymän kanssa. Sopimus kunnan tai kuntayhtymän kanssa on edellytyksenä sille, että yksityinen palveluntuottaja voi liittyä viranomaisverkkoon ja hätäkeskusjärjestelmään.

Muiden terveydenhuollon palveluiden lupamenettelyssä ei sovelleta tarveharkintaa, vaan luvan myöntäminen perustuu ainoastaan palveluntuottajalta edellytettävien laatuvaatimusten täyttämiseen. Sairaankuljetuspalvelujen tuottajalla tulee jatkossa olla lupaviranomaisen hyväksymä vastaava johtaja. Vastaavan johtajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään yksityisestä terveydenhuollosta annetussa asetuksessa. Vastaavan johtajan tulee olla terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on tehtävän menestykselliseen hoitamiseen soveltuva koulutus ja riittävä käytännön kokemus.

Yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain mukaisen luvan myöntäisi lupaviranomainen, joita ovat Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto sekä lääninhallitukset. Luvan myöntäisi ainakin alkuvaiheessa sen läänin lääninhallitus, jossa liikenteen asemapaikka on. Useamman kuin yhden läänin alueella asemapaikkoja omaavalle luvan myöntäisi Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto. Yhden läänin alueella asemapaikan ja luvan omaavan toimijan tulisi hakea valtakunnallista lupaa Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolta, jos toimintaa laajennetaan niin, että uusi asemapaikka tulee toisen läänin alueelle. Esityksen tavoitteena on toteuttaa yhtenäinen lupamenettely koko maassa. Tähän päästään muun muassa valtakunnan tasoisella ohjeistuksella.

Muutoksen jälkeenkin sairaankuljetuslupa oikeuttaisi harjoittamaan sairaankuljetusta koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Rajausten autoon poistettaisiin, mutta luvan piirissä olevien sairaankuljetusajoneuvojen lukumäärä tulisi mainita sekä lupahakemuksessa että myönnettävässä luvassa. Yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 8 §:n mukaisessa aloitusilmoituksessa tulisi yksilöidä käytettävät sairaankuljetusajoneuvot. Tarkoituksena on, että kaikille ajoneuvoille tehtäisiin käyttöönottotarkastus, ja että kaikki ajoneuvot olisivat lain mukaisen val-

vonnan piirissä. Mahdolliset muutokset sairaankuljetuskalustossa tulisi ilmoittaa lupaviranomaiselle 9 §:n mukaisella muutosilmoituksella. Siinä tulisi yksilöidä kukin ajoneuvo, jolla sairaankuljetustoimintaa harjoitetaan.

Henkilöliikennelain mukaan sairaankuljetuslupa on ollut määräaikainen ja kerralla voimassa enintään viisi vuotta. Yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tällaista rajausta ei olisi, vaan toiminnan asianmukaisuus taattaisiin yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain mukaisella muutosilmoitusvelvollisuudella sekä lupa- ja valvontaviranomaisen käytettävissä olevilla toimenpiteillä. Tällaisia ovat muun muassa luvan peruuttamismahdollisuus sekä huomautus ja huomion kiinnittäminen. Lupaviranomaisella tulee olla riittävät ja tosiasialliset mahdollisuudet puuttua epäasianmukaiseen sairaankuljetustoimintaan.

Sairaankuljetusajoneuvojen korvaustaksojen vahvistamisesta säädettäisiin ehdotuksen mukaan sairausvakuutuslaissa vastaavasti kuitenkin erityisajoneuvojen korvaustaksojen vahvistamisesta taksien korvaustaksojen vahvistamista lukuun ottamatta. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vahvistaisi sairaankuljetusajoneuvojen korvaustaksat asetuksella, jota tarkistettaisiin tarpeen mukaan yleistä kustannuskehitystä vastaavasti.

Sairausvakuutuslain yöpymisrahaa koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että odottaville äideille voitaisiin myöntää yöpymisrahaa niistä öistä, jotka he lääkärin määräyksen perusteella yöpyvät synnytyspaikan lähetyvillä. Lisäksi sairausvakuutuslakiin ehdotetaan tehtäväksi teknisiä tarkennuksia.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia eikä muitakaan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Yksityisen terveydenhuoltolain mukaisen luvan myöntäisi lupaviranomainen, joita ovat Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto sekä lääninhallitukset. Lääninhallitus myöntäisi sairaankuljetusluvan yhden läänin alueella liikenteen asemapaikan omaavalle luvan hakijalle. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa-

ja valvontavirasto taas myöntäisi luvan useamman kuin yhden läänin alueella asemapaikan omaavalle luvan hakijalle. Lääninhallituksissa sairaankuljetuslupan lupamenettelystä, kuten muistakin yksityisen terveydenhuollon luvista, vastaisivat sosiaali- ja terveysosastot.

Sairaan kuljetusajoneuvojen kuljetustaksan vahvistaminen siirtyisi liikenne- ja viestintäministeriöltä sosiaali- ja terveysministeriölle. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön olisi kuultava Kansaneläkelaitosta ja asianomaisia toimijoita edustavia järjestöjä. Tällainen järjestö voi muun muassa olla Suomen sairaankuljetusliitto ry.

Sairausvakuutuslain sairaanhoidon korvaamista koskevia säännöksiä sovelletaan myös Ahvenanmaalla. Näin ollen myös ehdotuksen mukaisesti sairausvakuutuslain nojalla annettavalla asetuksella vahvistettavat sairaankuljetuksen ajoneuvojen kuljetusmaksujen korvaustaksat tulisivat sovellettavaksi Ahvenanmaalla.

Yöpymisrahan korvaamiseen ehdotettujen muutosten johdosta yöpymisrahaa voitaisiin myöntää, jos vakuutettu on raskauden vuoksi joutunut yöpymään terveydenhuollon yksikön läheisyydessä. Ehdotettu säännös tulisi sovellettavaksi vain tilanteissa, joissa lähimpään terveydenhuollon yksikköön on niin pitkä matka, että lääkäri arvioi synnytyksen riskien pienentämiseksi välttämättömäksi, että potilas majoittuu sairaalan läheisyyteen. Käytännössä säännös tulisi sovellettavaksi lähinnä Lapissa, jossa tällaisia tapauksia on ollut noin 5-8 vuosittain ja yöpyminen on kestänyt yhdestä kymmeneen yöhön. Yöpymiskorvaus on enintään 20,18 euroa yöltä. Ehdotetun säännöksen vaikutus sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksen etuuskuluihin on siten vähäinen.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön sekä Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Sairaan kuljetusajoneuvojen kuljetustaksan vahvistamisesta on kuultu Ahvenanmaan maakuntahallitusta.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lisäksi lau-

sunnot sisäasiainministeriöltä, lääninhallituksilta, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Kilpailuvirastolta, sairaanhoitopiireiltä, Suomen Kuntaliitolta, Suomen Sairaan kuljetusliitto ry:ltä ja Suomen Yrittäjät ry:ltä. Lausunnon antoivat sisäasiainministeriö, Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Länsi-Suomen ja Oulun lääninhallitukset, Ahvenanmaan maakuntahallitus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Kilpailuvirasto, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirin kuntayhtymä, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Vaasan sairaanhoitopiiri, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Suomen Kuntaliitto, Suomen Sairaan kuljetusliitto ry, Suomen Yrittäjät ry, Kansaneläkelaitos, Tampereen kaupunki ja Terveydenhuoltoalan Palvelujärjestöt ry. Lausunnoissa pääsääntöisesti kannatettiin tehtyjä ehdotuksia. Lausunnoissa esitetyt korjausehdotukset hallituksen esitykseen on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Sairaan kuljetuslupaa ja sairaankuljetusajoneuvon korvaustaksan vahvistamista koskevat ehdotukset liittyvät palvelusopimusasetukseen ja säädettävään joukkoliikennelakiin, joiden on tarkoitus tulla voimaan 3 päivänä joulukuuta 2009.

Hallituksen esitys joukkoliikennelaksi sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 110/2009 vp) on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä.

Esitys liittyy lisäksi hallituksen esitykseen aluehallinnon viranomaisten tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamisesta (HE 161/2009 vp), joka on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2010. Erityisesti tulisi ottaa huomioon tässä ehdotuksessa oleva 14 pykälän uusi toinen momentti ja 20 pykälän muutokset. Esitys liittyy myös eduskunnan käsiteltäväksi syyskuussa annettavaan hallituksen esitykseen lääkehuollon hallinnon uudistamiseen liittyvien eräiden lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan lainsäädäntöön tehtäväksi tekniset muutokset, jotka joh-

tuvat Lääkealan turvallisuus- ja kehittämisskeskuksen perustamisesta. Samoin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston perustamisesta aiheutuvat tekniset muutokset

on otettu huomioon esityksessä muutettavaksi ehdotetuissa säännöksissä. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2009.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

1 §. Soveltamisala. Pykälän 2 momentissa säädetään yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain ohella noudatettavista säädöksistä. 2 momentin viittaussäännökseen ehdotetaan tehtäväksi lainsäädännön muutoksista aiheutunut tekninen muutos. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) perusteella ehdotetaan, että 2 momentissa oleva luettelo sovellettavista laeista korvattaisiin lait kumonneella terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetulla lailla.

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentissa on määritely lain tarkoittama *terveydenhuollon palvelu* -käsite. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään uusi 8 kohta. Siinä sairaankuljetuspalvelut lisätään terveydenhuollon palveluiden määritelmään.

Pykälän 2 momentissa on määritely lain tarkoittama *palveluiden tuottaja* -käsite. 2 momentin määritelmään ehdotetaan lisättäväksi sairaankuljetuspalveluja tarjoava itsenäinen ammatinharjoittaja. Kaikki sairaankuljetuspalveluja tarjoavat yksityiset tahot olisivat nykytilaa vastaavalla tavalla yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain lupajärjestelmän piirissä. Julkisoikeudellisilta yhteisöiltä, kuten kunnalta, kuntayhtymältä tai niiden ylläpitäältä pelastuslaitokselta, ei jatkossakaan edellytettäisi sairaankuljetuslupaa.

3 §. Toimintaedellytykset. Pykälässä säädetään yksityisen terveydenhuollon palveluiden tuottamisen edellytyksistä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä asetettaisiin asianmukaisuuden vaatimus sairaankuljetusajoneuvolle sekä sen varusteille ja edellytettäisiin sairaankuljetuspalveluun osallistuvilta asianmukaista koulutusta. Sairaan kuljetuspalveluiden tulisi jatkossa täyttää yksityisestä terveydenhuollosta

annetun lain vaatimukset lääketieteellisestä asiantuntemuksesta ja potilasturvallisuudesta.

Asianmukaisuus tarkoittaisi ennen kaikkea sitä, että toiminnassa noudatettaisiin kulloinkin yleisesti hyväksytyjä lääketieteellisiä menettelytapoja ja että sairaankuljetusajoneuvo varusteineen olisi lääketieteellisessä mielessä kulloinkin yleisesti hyväksyttävissä olevan tason mukainen. Asianmukainen koulutus tarkoittaisi esimerkiksi terveydenhuollon alan koulutusta. Sairaan kuljetuspalveluun kuljettamisen osalta osallistuvalla tulisi olla tehtävän vaatima ajo-osaaminen. Sairaan kuljetuspalvelujen tuottajalla tulisi jatkossa olla lain 5 §:n mukainen vastaava johtaja. Yksityisestä terveydenhuollosta annetussa asetuksessa vastaavalle johtajalle on asetettu tiettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Toiminnasta vastaavan johtajan tulee olla terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain tarkoittama terveydenhuollon ammattihenkilö ja hänellä tulee olla tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä käytännön kokemus. Käytännössä sairaankuljetuspalveluja tuottavan tahon vastaavalla johtajalla tulisi olla esimerkiksi toiminnan kannalta riittäväksi arvioitavaa ensihoidon ja sairaankuljetustoiminnan osaamista.

4 §. Lupa. Pykälässä säädetään terveydenhuollon palveluiden tarjoamisen edellytyksestä olevasta luvasta. 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin maininta sairaankuljetusajoneuvosta ja sen varusteista. Lupaun voitaisiin liittää näitä koskevia ehtoja. 3 momentissa säädetään lupahakemuksessa mainittavista tiedoista. 2 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininta lupahakemuksen kattamien sairaankuljetusajoneuvojen lukumäärästä sekä niiden asemapaikoista. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti. Sairaan kuljetusluvan perusteella kuljettaminen olisi mahdollista koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Sairaan kuljetusajoneuvojen lukumäärä sekä niiden asemapaikka tai asemapaikat tulisi mainita myönnettävässä sairaankuljetusluvassa.

7 §. Käyttöönottotarkastus. Pykälässä säädetään palveluiden tuottajan velvollisuudesta

esittää terveydenhuollon palvelujen antamiseen käytettävät tilat ja laitteet terveyslautakunnan tarkastettavaksi ennen niiden käyttöönottoa sekä terveyslautakunnan alaisen viranhaltijan velvollisuudesta antaa tarkastuskertomus viipymättä palvelujen tuottajalle. Pykälän 1 ja 2 momentteihin ehdotetaan lisättäväksi säännökset myös sairaankuljetusajoneuvon ja sen varustuksen saattamisesta terveyslautakunnan tarkastettavaksi ja terveyslautakunnan alaisen viranhaltijan velvollisuudesta tarkastaa sairaankuljetusajoneuvo ja sen varustus. Nykyisin terveyskeskus tarkastaa sairaankuljetusajoneuvon ja sen varustuksen sairaankuljetuksesta annetun asetuksen (565/1994) perusteella. Muutos on luonteeltaan tekninen, eikä se aiheuttaisi nykyiseen tarkastuskäytäntöön muutoksia.

9 §. Muutos- ja lopettamisilmoitus. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan muutos- ja lopettamisilmoituksen tarkemmasta sisällöstä voitaisiin sääntää valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että kulloinkin käytössä olevat sairaankuljetusajoneuvot yksilöitäisiin lupaviranomaiselle toimitettavalla muutosilmoituksella.

14 §. Toimivaltainen lääninhallitus. Pykälässä säädetään toimivaltaisesta lääninhallituksesta. Lain mukaan lääninhallitukselle kuuluvat tehtävät käsittelee se lääninhallitus, jonka alueella palveluja annetaan. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan toimivaltainen lääninhallitus sairaankuljetuspalveluiden osalta olisi se lääninhallitus, jonka alueella liikenteen asemapaikka on.

20 §. Määräykset ja pakkokeinot. Pykälässä säädetään epäkohtien johdosta annettavista määräyksistä ja käytettävistä pakkokeinoista. Pykälän 1 – 4 momentteihin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos. Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen sijaan todettaisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voisi antaa määräyksiä havaittujen puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi sekä määrätä muun muassa uhkasakon annetun määräyksen tehostamiseksi, jos terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka

toiminta on lain vastaista. Pykälän 1 – 3 momentteihin ehdotetaan lisättäväksi maininnat sairaankuljetusajoneuvosta ja sen varusteista.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai lääninhallitusten valvontavastuun piiriin ei kuulu lääkelaissa sekä terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa tarkoitettu toiminta, jonka valvonta on ollut Lääkelaitoksen tehtävä.

Terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita koskevat tehtävät ja toiminnan valvontavastuu siirtyvät marraskuun alusta 2009 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Sen vuoksi 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta.

26 §. Täytäntöönpano. Pykälässä säädetään vastaavan johtajan hyväksymisen peruuttamista, toiminnan keskeyttämistä ja luvan peruuttamista samaten kuin huoneiston tai sen osan sekä laitteen käytön kieltämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanosta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta sairaankuljetusajoneuvosta ja sen varusteista.

1.2. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta

4 luku Matkakustannusten korvaaminen

6 §. Sairaan kuljetus. Pykälässä säädetään sairaankuljetusajoneuvolla tehdyn sairaankuljetuksen korvaamisesta. Sairaan kuljetuksen kustannusten korvausperusteesta säädetään voimassa olevan sairausvakuutuslain 4 luvun 8 §:n 2 momentissa. Lainkohdan mukaan sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvausperusteena käytetään liikenne- ja viestintäministeriön henkilöliikennelain 11 §:n perusteella vahvistamaa sairaankuljetustaksaa. Eduskunnan käsiteltävänä olevalla joukkoliikennelaki on tarkoitus kumota henkilöliikennelaki eikä ehdotettuun lakiin sisälly säännöksiä sairaankuljetuksen ylimpien kuljetusmaksujen vahvistamisesta. Tämän johdosta ehdotetaan, että sairausvakuutuslain 4 luvun 6 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin sairaankuljetusajoneuvolla tehdyn sairaankuljetuksen kustannusten korvaamisen perusteena olevan korvaustaksan

vahvistamisesta. Muiden erityisajoneuvojen korvaustaksan vahvistamisesta säädettäisiin edelleen lain 4 luvun 8 §:ssä.

Ehdotetun uuden momentin mukaan sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvausperusteena olevasta korvaustaksasta säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Asetuksella vahvistettavaa korvaustaksaa olisi tarkistettava kustannuskehityksen perusteella Suomen sairaankuljetusliitto ry:n esityksestä ja tarvittaessa muulloinkin. Kustannustekijöinä otettaisiin huomioon tilastokeskuksen julkaisema sairaankuljetuksen kustannusindeksi sekä palkkojen ja tuottavuuden kehitys. Ennen korvaustaksan säätämistä sosiaali- ja terveysministeriön olisi kuultava Kansaneläkelaitosta ja sairaankuljetusta edustavia järjestöjä, kuten Suomen Sairaan- kuljetusliitto ry:tä.

8 §. *Matkakustannuksen korvauksen peruste ja korvaustaksan vahvistaminen.* Pykälässä säädetään matkakustannusten korvausten perusteesta ja erityisajoneuvojen käytön korvausperusteen vahvistamisesta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei siinä enää säädettäisi sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvausperusteesta. Voimassa olevan pykälän 3 momentissa säädetään muiden erityisajoneuvojen kuin taksien ja sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvaustaksojen vahvistamisesta. Momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus luvun 6 §:ään sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvaustaksojen vahvistamisen osalta.

9 §. *Yöpymisraha.* Pykälässä säädetään vakuutetun, hänen saattajansa, perheenjäsenenä tai muun tähän verrattavan henkilön oikeudesta yöpymisrahaan ja sen määrästä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin vakuutetun oikeudesta yöpymisrahaan tilanteissa, joissa hän on lääkärin määräyksen perusteella joutunut raskaustilan vuoksi yöpymään terveydenhuollon yksikön läheisyydessä. Yöpymisrahaa voitaisiin myöntää näissä tilanteissa esimerkiksi silloin, kun lähimpään terveydenhuollon yksikköön on niin pitkä matka, että lääkäri katsoo synnytyksen riskien pienentämiseksi välttämättömäksi, että potilas majoituu sairaalan läheisyyteen. Ehdotettua säännöstä voitaisiin soveltaa esimerkiksi Lapissa, jossa lähimpään terveydenhuollon yksikköön

voi olla satojen kilometrien matka.

15 luku **Toimeenpanoa koskevat säännökset**

3 §. *Sairaanhoitokorvausten hakeminen.* Pykälässä säädetään sairaanhoitokorvausten hakuajasta. Pykälän 3 momentin mukaan erityiskorvaus maksetaan sellaisista lääketoista, jotka on tehty sen jälkeen, kun erityiskorvausoikeuden tai oikeuden kliinisiin ravintovalmisteisiin osoittava hakemus on saapunut Kansaneläkelaitokseen. Pykälässä olevaa viittausta sairausvakuutuslain 5 lukuun ehdotetaan täsmennettäväksi koskemaan voimassa olevan 5 luvun 5 §:n 2 momenttia, jossa säädetään lääkkeen erityiskorvauksesta.

2. **Tarkemmat säännökset ja määräykset**

Yksityisestä terveydenhuollosta annettuun lakiin ehdotettujen muutosten johdosta on tarpeen muuttaa myös yksityisestä terveydenhuollosta annettua asetusta (744/1990).

Esityksessä ehdotetaan, että sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvaustaksasta säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Ehdotus edellyttää, että sosiaali- ja terveysministeriö antaa sairausvakuutuslain perusteella asetuksen, jolla vahvistetaan sairaankuljetuksen korvaustaksat.

3. **Voimaantulo**

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 3 päivänä joulukuuta 2009 samanaikaisesti joukko- liikennelain ja palvelusopimusasetuksen kanssa.

Laki yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta koskee vain sellaisia lupahakemuksia, jotka on tehty lain voimaantulon jälkeen. Ennen lain voimaantuloa tehdyt lupahakemukset käsitellään lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Nykyisten säännösten mukaiset sairaankuljetusluvut ovat määräaikaaisia ja voimassa enintään viisi vuotta. Viiden vuoden kuluttua kaikki voimassa olevat sairaankuljetusluvut olisivat nyt ehdotettavien säännösten piirissä, eikä erityistä siirtymäaikaa nykyisten säännösten mukaisten lupien siirtymisestä

esityksen mukaisten säännösten piiriin ehdotetaan säädettäväksi.

4. Säättämisjärjestys

Esityksessä henkilöliikennelain lupamenettelyn piirissä oleva sairaankuljetustoiminta ehdotetaan otettavaksi yksityisestä terveydenhuollosta annettuun lakiin. Tässä yhteydessä on tarpeen arvioida, onko ehdotettu lupamenettely sopusoinnussa perustuslain 18 §:n turvaaman elinkeinovapauden kanssa. Yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain perusteella toiminnan harjoittajalta edellytetään laissa määritellyissä tilanteissa lupaviranomaisen myöntämää lupaa ennen toiminnan aloittamista. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta se on katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan eräissä tilanteissa mahdollista (PeVL 23/2000 vp ja 28/2001 vp). Lisäksi perusoikeusuudistuksen esitöiden nimenomaisen maininnan mukaan elinkeinon luvanvaraisuus tulee osittain säilymään uudis-

tuksen jälkeenkin erityisesti esimerkiksi terveyden ja turvallisuuden suojaamiseksi (HE 309/1993 vp).

Yksityisten terveystalvelujen luvanvaraisuuden tarkoituksena on nimenomaisesti turvata perusoikeusuudistuksen tarkoittamalla tavalla palveluja käyttävien henkilöiden terveyttä ja turvallisuutta. Lupamenettelyllä voidaan varmistaa se, että sairaankuljetuspalvelut ovat asianmukaisia eivätkä aiheuta riskiä potilaiden terveydelle taikka turvallisuudelle.

Edellä olevan perusteella ja kun yksityisestä terveydenhuollosta annettuun lakiin siirrettäväksi ehdotetun sairaankuljetusluvan lupaviranomaisen lupaharkinta on nyt aiempaa täsmällisemmin ja tarkkarajaisemmin säännöksiin sidottua, hallitus katsoo, että lait voidaan säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisestä terveydenhuollosta 9 päivänä helmikuuta 1990 annetun lain (152/1990) 1–3 §, 4 §:n 1 momentti ja 3 momentin 2 kohta, 7, 20 ja 26 § sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 689/2005, 4 §:n 1 momentti laissa 377/2009 ja 3 momentin 2 kohta mainitussa laissa 689/2005 ja 20 § mainitussa laissa 377/2009, sekä *lisätään* lain 4 §:ään sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 689/2005 ja 377/2009 uusi 6 momentti, 9 §:ään sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa uusi 3 momentti ja 14 §:ään sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa uusi 2 momentti, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään oikeudesta antaa väestölle yksityisesti terveydenhuollon palveluja.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatetaan, mitä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) taikka muualla säädetään tai määrätään terveydenhuollon palvelujen antamisesta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan *terveydenhuollon palveluilla*:

- 1) laboratoriotointia;
- 2) radiologista toimintaa ja muita siihen verrattavia kuvantamis- ja tutkimusmenetelmiä;
- 3) muita terveydentilan tai sairauden toteamiseksi taikka hoidon määrittelemiseksi tehtäviä tutkimuksia ja toimenpiteitä;
- 4) fysioterapeuttista toimintaa ja muita suorituskykyä parantavia ja ylläpitäviä toimenpiteitä ja terapioita;
- 5) työterveyshuoltoa;

6) lääkäri- ja hammaslääkäripalveluja ja muuta terveyden- ja sairaanhoitoa sekä näihin rinnastettavia palveluja;

7) hierontaa; sekä

8) sairaankuljetuspalveluja.

Palvelujen tuottajalla tarkoitetaan sellaista yksittäistä henkilöä taikka yhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä tai muuta yhteisöä taikka säätiötä, joka ylläpitää terveydenhuollon palveluja tuottavaa yksikköä, sekä sairaankuljetuspalveluja tarjoavaa itsenäistä ammatinharjoittajaa. Palvelujen tuottajana ei pidetä muuta itsenäistä ammatinharjoittajaa tai työnantajaa, joka järjestää itse työterveyshuoltolain (743/1978) 2 §:ssä tarkoitetut työterveyshuoltopalvelut.

Itsenäisellä ammatinharjoittajalla tarkoitetaan sellaista terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua terveydenhuollon ammattihenkilöä, joka harjoittaa itsenäisesti ammattiaan.

3 §

Toimintaedellytykset

Terveydenhuollon palveluja annettaessa on oltava asianmukaiset tilat ja laitteet. Sairaan- kuljetuspalveluja annettaessa on oltava

asianmukainen sairaankuljetusajoneuvo varusteineen. Lisäksi palvelujen tuottajalla tulee olla toiminnan edellyttämä, asianmukaisen koulutuksen saanut henkilökunta.

Toiminnan on oltava lääketieteellisesti asianmukaista ja siinä tulee ottaa huomioon potilasturvallisuus.

4 §

Lupa

Palvelujen tuottajalla on oltava lupaviranomaisen myöntämä lupa terveydenhuollon palvelujen antamiseen. Luvasta tulee ilmetä palvelujen tuottajan 2 §:n mukainen palveluala. Lupa voidaan liittää potilasturvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiä ehtoja palvelujen määrästä, henkilöstöstä, tiloista, sairaankuljetusajoneuvosta ja sen varusteista, laitteista ja tarvikkeista sekä toimintatavoista.

Lupahakemuksessa tulee olla seuraavat tiedot palvelujen tuottajasta:

2) terveyden- ja sairaanhoidon palveluja antavat toimintayksiköt ja toimipaikat sekä niiden yhteystiedot sekä sairaankuljetusajoneuvojen lukumäärä ja niiden asemapaikat;

Lupa sairaankuljetuspalvelujen tuottamiseen oikeuttaa harjoittamaan sairaankuljetusta koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Sairaankuljetuspalvelujen tuottamista koskevassa luvassa on vahvistettava palvelujen tuottamiseen käytettävien sairaankuljetusajoneuvojen lukumäärä sekä niiden asemapaikka tai asemapaikat.

7 §

Käyttöönottotarkastus

Palvelujen tuottajan on esitettävä terveydenhuollon palvelujen antamiseen käytettävät tilat ja laitteet sekä sairaankuljetusajoneuvo ja sen varustus toimintakunnossa terveyslautakunnan tarkastettaviksi ennen niiden käyttöönottoa.

Terveyslautakunnan alaisen viranhaltijan tulee tarkastaa tilat ja laitteet sekä sairaankuljetusajoneuvo ja sen varustus sekä antaa tar-

kastuskertomus viipymättä palvelujen tuottajalle.

9 §

Muutos- ja lopettamisilmoitus

Muutosilmoituksen sisällöstä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Toimivaltainen lääninhallitus

Sairaankuljetuspalveluita koskevat tässä laissa ja sen nojalla lääninhallitukselle säädetty tehtävät käsittelee sen läänin lääninhallitus, jonka alueella liikenteen asemapaikka on.

20 §

Määräykset ja pakkokeinot

Jos terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on tehtävä. Jos potilasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä keskeytettäväksi taikka toimintayksikön tai sen osan, sairaankuljetusajoneuvon tai sen varusteen taikka laitteen käyttö voidaan kieltää välittömästi.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus voi velvoittaa asianomaisen palvelujen tuottajan ja itsenäisen ammatinharjoittajan noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään taikka että toimintayksikön tai sen osan, sairaankuljetusajoneuvon tai sen varusteen taikka laitteen käyttö kielletään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja lääninhallituksen päätöstä toimin-

nan keskeyttämisestä taikka toimintayksikön tai sen osan, sairaankuljetusajoneuvon tai sen varusteen taikka laitteen käytön kieltämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus. Jos Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus on valvonnassaan havainnut lääkehuoltoa koskevia puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle.

26 §

Täytäntöönpano

Vastaavan johtajan hyväksymisen peruut-

tamista, toiminnan keskeyttämistä ja luvan peruuttamista samoin kuin toimintayksikön tai sen osan, sairaankuljetusajoneuvon tai sen varusteen sekä laitteen käytön kieltämistä koskeva päätös voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, jos se on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä.

Kun muutosta on haettu, muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleet lupahakemukset käsitellään lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 4 luvun 8 §:n 2 ja 3 momentti sekä 15 luvun 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 4 luvun 8 §:n 2 momentti laissa 912/2007, sekä

lisätään 4 luvun 6 §:ään uusi 3 momentti ja 9 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

4 luku

Matkakustannusten korvaaminen

6 §

Sairaankuljetus

Sairaankuljetusajoneuvon käytön korvausperusteena olevasta korvaustaksasta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Korvaustaksaa tulee tarvittaessa muuttaa kustannuskehityksen perusteella. Sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustaksaa koskevaa asetusta ja sen muutoksia valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta ja asianomaisia toimijoita edustavia järjestöjä.

8 §

Matkakustannuksen korvauksen peruste ja korvaustaksan vahvistaminen

Taksin käytön korvausperusteena käytetään taksiliikennelain (217/2007) 16 §:ssä tarkoitettua kuluttajilta perittävää enimmäishintaa, jollei Kansaneläkelaitos ole sopinut kuljetuspalvelujen tuottajan kanssa enimmäishintaa edullisemmasta hinnoittelusta.

Muun 5 §:ssä tarkoitettua erityisajoneuvon kuin taksin käytön korvausperusteena olevasta korvaustaksasta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön on asetusta ja sen muutoksia

valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Sairaankuljetusajoneuvon korvaustaksan vahvistamisesta säädetään 6 §:ssä.

9 §

Yöpymisraha

Vakuutetulla on oikeus yöpymisrahaan myös, jos hän on joutunut lääkärin raskaudesta tekemän arvion vuoksi yöpymään terveydenhuollon toimintayksikön läheisyydessä ja hänelle on todistettavasti aiheutunut yöpymisestä kustannuksia.

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

3 §

Sairaanhoitokorvausten hakeminen

Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa käytettävien lääkkeiden kustannuksista maksetaan 5 luvun 5 §:n 2 momentin mukainen erityiskorvaus, jos kustannukset ovat syntyneet sen jälkeen, kun vaikean ja pitkäaikaisen sairauden osoittava hakemus on toimitettu Kansaneläkelaitokselle. Mitä tässä momentissa säädetään lääkkeistä, sovelletaan myös korvattaessa klinisiä ravintovalmisteita ja niitä vastaavia tuotteita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisestä terveydenhuollosta 9 päivänä helmikuuta 1990 annetun lain (152/1990) 1–3 §, 4 §:n 1 momentti ja 3 momentin 2 kohta, 7, 20 ja 26 § sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 689/2005, 4 §:n 1 momentti laissa 377/2009 ja 3 momentin 2 kohta mainitussa laissa 689/2005 ja 20 § mainitussa laissa 377/2009, sekä *lisätään* lain 4 §:ään sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 689/2005 ja 377/2009 uusi 6 momentti, 9 §:ään sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa uusi 3 momentti ja 14 §:ään sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa uusi 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään oikeudesta antaa väestölle yksityisesti terveydenhuollon palveluja.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, on noudatettava, mitä *lääkärintoimen harjoittamisesta annetussa laissa (562/78), hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetussa laissa (563/78), hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetussa laissa (220/64)], sairaanhoitotoimen harjoittamisesta annetussa laissa (554/62), optikon toimen harjoittamisesta annetussa laissa (429/60) sekä hierojan toimesta annetussa laissa (1231/45)* taikka muualla on säädetty tai määrätty terveydenhuollon palvelujen antamisesta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan terveydenhuollon palveluilla:

- 1) laboratoriotointaa;
- 2) radiologista toimintaa ja muita siihen

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään oikeudesta antaa väestölle yksityisesti terveydenhuollon palveluja.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, *noudatetaan, mitä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994)* taikka muualla säädetään tai määrätään terveydenhuollon palvelujen antamisesta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan terveydenhuollon palveluilla:

- 1) laboratoriotointaa;
- 2) radiologista toimintaa ja muita siihen

verrattavia kuvantamis- ja tutkimusmenetelmiä;

3) muita terveydentilan tai sairauden toteamiseksi taikka hoidon määrittelemiseksi tehtäviä tutkimuksia ja toimenpiteitä;

4) fysioterapeuttista toimintaa ja muita suorituskykyä parantavia ja ylläpitäviä toimenpiteitä ja terapioidia;

5) työterveyshuoltoa;

6) lääkäri- ja hammaslääkäripalveluja ja muuta terveyden- ja sairaanhoitoa sekä näihin rinnastettavia palveluja; sekä

7) hierontaa.

Palvelujen tuottajalla tarkoitetaan yksittäistä henkilöä taikka yhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä tai muuta yhteisöä taikka säätiötä, joka ylläpitää terveydenhuollon palveluja tuottavaa yksikköä. Palvelujen tuottajana ei pidetä itsenäistä ammatinharjoittajaa tai työnantajaa, joka järjestää itse työterveyshuoltolain (743/78) 2 §:ssä tarkoitetut työterveyshuoltopalvelut.

Itsenäisellä ammatinharjoittajalla tarkoitetaan sellaista terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua terveydenhuollon ammattihenkilöä, joka harjoittaa itsenäisesti ammattiaan.

3 §

Toimintaedellytykset

Terveydenhuollon palveluja annettaessa on oltava asianmukaiset tilat ja laitteet sekä toiminnan edellyttämä henkilökunta.

Toiminnan on oltava lääketieteellisesti asianmukaista ja siinä tulee ottaa huomioon potilasturvallisuus.

verrattavia kuvantamis- ja tutkimusmenetelmiä;

3) muita terveydentilan tai sairauden toteamiseksi taikka hoidon määrittelemiseksi tehtäviä tutkimuksia ja toimenpiteitä;

4) fysioterapeuttista toimintaa ja muita suorituskykyä parantavia ja ylläpitäviä toimenpiteitä ja terapioidia;

5) työterveyshuoltoa;

6) lääkäri- ja hammaslääkäripalveluja ja muuta terveyden- ja sairaanhoitoa sekä näihin rinnastettavia palveluja;

7) hierontaa; *sekä*

8) *sairaankuljetuspalveluja.*

Palvelujen tuottajalla tarkoitetaan sellaista yksittäistä henkilöä taikka yhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä tai muuta yhteisöä taikka säätiötä, joka ylläpitää terveydenhuollon palveluja tuottavaa yksikköä, *sekä sairaankuljetuspalveluja tarjoavaa itsenäistä ammatinharjoittajaa.* Palvelujen tuottajana ei pidetä *muuta* itsenäistä ammatinharjoittajaa tai työnantajaa, joka järjestää itse työterveyshuoltolain (743/1978) 2 §:ssä tarkoitetut työterveyshuoltopalvelut.

Itsenäisellä ammatinharjoittajalla tarkoitetaan sellaista terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua terveydenhuollon ammattihenkilöä, joka harjoittaa itsenäisesti ammattiaan.

3 §

Toimintaedellytykset

Terveydenhuollon palveluja annettaessa on oltava asianmukaiset tilat ja laitteet. *Sairaankuljetuspalveluja annettaessa on oltava asianmukainen sairaankuljetusajoneuvo varusteineen. Lisäksi palvelujen tuottajalla tulee olla toiminnan edellyttämä, asianmukainen koulutuksen saanut* henkilökunta.

Toiminnan on oltava lääketieteellisesti asianmukaista ja siinä tulee ottaa huomioon potilasturvallisuus.

4 §

4 §

*Lupa**Lupa*

Palvelujen tuottajalla on oltava lupaviranomaisen myöntämä lupa terveydenhuollon palvelujen antamiseen. Luvasta tulee ilmetä palvelujen tuottajan 2 §:n mukainen palveluala. Lupa voidaan liittää potilasturvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiä ehtoja palvelujen määrästä, henkilöstöstä, tiloista, laitteista ja tarvikkeista sekä toimintatavoista.

Palvelujen tuottajalla on oltava lupaviranomaisen myöntämä lupa terveydenhuollon palvelujen antamiseen. Luvasta tulee ilmetä palvelujen tuottajan 2 §:n mukainen palveluala. Lupa voidaan liittää potilasturvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiä ehtoja palvelujen määrästä, henkilöstöstä, tiloista, *sairaankuljetusajoneuvosta ja sen varusteista*, laitteista ja tarvikkeista sekä toimintatavoista.

Lupahakemuksessa tulee olla seuraavat tiedot palvelujen tuottajasta:

Lupahakemuksessa tulee olla seuraavat tiedot palvelujen tuottajasta:

-----
2) terveyden- ja sairaanhoidon palveluja antavat toimintayksiköt ja toimipaikat sekä niiden yhteystiedot;

-----
2) terveyden- ja sairaanhoidon palveluja antavat toimintayksiköt ja toimipaikat sekä niiden yhteystiedot *sekä sairaankuljetusajoneuvojen lukumäärä ja niiden asemapaikat*;

Lupa sairaankuljetuspalveluiden tuottamiseen oikeuttaa harjoittamaan sairaankuljetusta koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Sairaankuljetuspalveluiden tuottamista koskevassa luvassa on vahvistettava palveluiden tuottamiseen käytettävien sairaankuljetusajoneuvojen lukumäärä sekä niiden asemapaikka tai asemapaikat.

7 §

7 §

*Käyttöönottotarkastus**Käyttöönottotarkastus*

Palvelujen tuottajan on esitettävä terveydenhuollon palvelujen antamiseen käytettävät tilat ja laitteet toimintakunnossa terveyslautakunnan tarkastettavaksi ennen niiden käyttöönottoa.

Palvelujen tuottajan on esitettävä terveydenhuollon palvelujen antamiseen käytettävät tilat ja laitteet *sekä sairaankuljetusajoneuvo ja sen varustus* toimintakunnossa terveyslautakunnan tarkastettaviksi ennen niiden käyttöönottoa.

Terveyslautakunnan alaisen viranhaltijan tulee tarkastaa tilat ja laitteet sekä antaa tarkastuskertomus viipymättä palvelujen tuottajalle.

Terveyslautakunnan alaisen viranhaltijan tulee tarkastaa tilat ja laitteet *sekä sairaankuljetusajoneuvo ja sen varustus* sekä antaa tarkastuskertomus viipymättä palvelujen tuottajalle.

9 §

Muutos- ja lopettamisilmoitus

14 §

Toimivaltainen lääninhallitus

20 §

Määräykset ja pakkokeinot

Jos terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos potilasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä keskeytettäväksi taikka kieltää toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö välittömästi.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus voi velvoittaa asianomaisen palvelujen tuottajan ja itsenäisen ammatinharjoittajan noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja lääninhallituksen päätöstä toiminnan keskeyttämisestä taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käytön kieltämi-

9 §

Muutos- ja lopettamisilmoitus

14 §

Toimivaltainen lääninhallitus

20 §

Määräykset ja pakkokeinot

Muutosilmoituksen sisällöstä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Sairaankuljetuspalveluita koskevat tässä laissa ja sen nojalla lääninhallitukselle säädetyt tehtävät käsittelee sen läänin lääninhallitus, jonka alueella liikenteen asemapaikka on.

Jos terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on tehtävä. Jos potilasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä keskeytettäväksi taikka toimintayksikön tai sen osan, sairaankuljetusajoneuvon tai sen varusteen taikka laitteen käyttö voidaan kieltää välittömästi.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus voi velvoittaa asianomaisen palvelujen tuottajan ja itsenäisen ammatinharjoittajan noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään taikka että toimintayksikön tai sen osan, sairaankuljetusajoneuvon tai sen varusteen taikka laitteen käyttö kielletään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja lääninhallituksen päätöstä toiminnan keskeyttämisestä taikka toimintayksikön tai sen osan, sairaankuljetusajoneu-

sestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske lääkelaissa (395/1987) eikä terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (1505/1994) tarkoitettua toimintaa, joiden valvonnasta vastaa Lääkelaitos. Jos Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus on valvonnassaan havainnut lääkehuoltoa taikka terveydenhuollon laitteita tai tarvikkeita koskevia puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkelaitokselle.

26 §

Täytäntöönpano

Vastaavan johtajan hyväksymisen peruuttamista, toiminnan keskeyttämistä ja luvan peruuttamista samaten kuin huoneiston tai sen osan sekä laitteen käytön kieltämistä koskeva päätös voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, milloin se on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä.

Kun muutosta on haettu, muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

von tai sen varusteen taikka laitteen käytön kieltämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske lääkelaissa (395/1987) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus. Jos Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto tai lääninhallitus on valvonnassaan havainnut lääkehuoltoa koskevia puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselle.

26 §

Täytäntöönpano

Vastaavan johtajan hyväksymisen peruuttamista, toiminnan keskeyttämistä ja luvan peruuttamista samoin kuin toimintayksikön tai sen osan, sairaankuljetusajoneuvon tai sen varusteen sekä laitteen käytön kieltämistä koskeva päätös voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, jos se on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä.

Kun muutosta on haettu, muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleet lupahakemukset käsitellään lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 4 luvun 8 §:n 2 ja 3 momentti sekä 15 luvun 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 4 luvun 8 §:n 2 momentti laissa 912/2007, sekä

lisätään 4 luvun 6 §:ään uusi 3 momentti ja 9 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

4 luku

Matkakustannusten korvaaminen**Matkakustannusten korvaaminen**

6 §

6 §

Sairaankuljetus

Sairaankuljetus

Sairaankuljetusajoneuvon käytön korvausperusteena olevasta korvaustaksasta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Korvaustaksaa tulee tarvittaessa muuttaa kustannuskehityksen perusteella. Sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustaksaa koskevaa asetusta ja sen muutoksia valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta ja asianomaisia toimijoita edustavia järjestöjä.

8 §

8 §

Matkakustannuksen korvauksen peruste ja korvaustaksan vahvistaminen

Matkakustannuksen korvauksen peruste ja korvaustaksan vahvistaminen

Sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvausperusteena käytetään luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/1991) 11 §:ssä tarkoitettua sairaankuljetustaksaa. Taksin käytön korvausperusteena käytetään taksiliikennelain (217/2007) 16 §:ssä tarkoitettua kuluttajilta perittävää enimmäishintaa, jollei Kansaneläkelaitos ole sopinut kuljetuspalvelujen

Taksin käytön korvausperusteena käytetään taksiliikennelain (217/2007) 16 §:ssä tarkoitettua kuluttajilta perittävää enimmäishintaa, jollei Kansaneläkelaitos ole sopinut kuljetuspalvelujen tuottajan kanssa

tuottajan kanssa enimmäishintaa edullisemmasta hinnoittelusta.

Muiden 5 §:ssä tarkoitettujen erityisajoneuvojen kuin taksien ja sairaankuljetusajoneuvojen käytön korvausperusteena olevista korvaustaksoista säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön on ennen korvaustaksoista säätämistä kuultava Kansaneläkelaitosta.

9 §

Yöpymisraha

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

3 §

Sairaanhoitokorvausten hakeminen

Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa käytettävien lääkkeiden kustannuksista maksetaan 5 luvun 6 §:n 2 momentin mukainen erityiskorvaus edellyttäen, että kustannukset ovat syntyneet sen jälkeen, kun vaikean ja pitkäaikaisen sairauden osoittava hakemus on toimitettu Kansaneläkelaitokselle. Mitä tässä momentissa säädetään lääkkeistä, sovelletaan myös korvattaessa klinisiä ravintovalmisteita ja niitä vastaavia tuotteita.

enimmäishintaa edullisemmasta hinnoittelusta.

Muun 5 §:ssä tarkoitettujen erityisajoneuvon kuin taksin käytön korvausperusteena olevasta korvaustaksasta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön on asetusta ja sen muutoksia valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Sairaankuljetusajoneuvon korvaustaksan vahvistamisesta 6 §:ssä.

9 §

Yöpymisraha

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

3 §

Sairaanhoitokorvausten hakeminen

Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa käytettävien lääkkeiden kustannuksista maksetaan 5 luvun 5 §:n 2 momentin mukainen erityiskorvaus, jos kustannukset ovat syntyneet sen jälkeen, kun vaikean ja pitkäaikaisen sairauden osoittava hakemus on toimitettu Kansaneläkelaitokselle. Mitä tässä momentissa säädetään lääkkeistä, sovelletaan myös korvattaessa klinisiä ravintovalmisteita ja niitä vastaavia tuotteita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.